

גיטין מט

הניזקין	עידית
בעל חוב	בבינונית
כתובת אשה	ביבורית
	ר' מאיר - בבינונית

קושי: מפני תיקון העולם? דאורייתא היא, דכתיב: (שמות כ"ב) **מִטָּב שָׂפוּ וּמִטָּב כְּרָמוֹ יִשְׁפְּטוּ!**
תירוץ: אמר אב"י: לא צריכא אלא לרבי ישמעאל, דאמר: מדאורייתא בדניזק שיימינן, קמ"ל:
 מפני תיקון העולם שיימינן בדמזיק.

עיון בדברי ר' ישמעאל

דתניא: **מִטָּב שָׂפוּ וּמִטָּב כְּרָמוֹ יִשְׁפְּטוּ**

רבי ישמעאל	ר' עקיבא
מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק	לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית, וק"ו להקדש

קושי על ר' ישמעאל: ולר' ישמעאל, אכל שמנה משלם שמנה, אכל כחושה משלם שמנה?
תירוץ: אמר רב אידי בר אבין: הכא במאי עסקינן - כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות, ולא ידעינן אי כחושה אכל אי שמנה אכל, דמשלם ליה ממטב.
קושי: אמר רבא: אילו ידעינן דכחושה אכל משלם כחושה, השתא דלא ידעינן משלם שמנה?
 המוציא מחברו עליו הראיה!
תירוץ 2: אלא אמר רב אחא בר יעקב: הכא במאי עסקינן - כגון שהיתה עידית דניזק כזיבורית דמזיק

מזיק	ניזק
עידית	
זיבורית	עידית
זיבורית	

רבי ישמעאל	ור"ע								
בדניזק שיימינן	בדמזיק שיימינן								
נאמרה (שמות כ"ב) שָׂפוּ למטה ונאמרה (שמות כ"ב) שָׂפוּ למעלה, מה שדה האמורה למעלה דניזק, אף שדה האמורה למטה דניזק ור' ישמעאל? אהני גז"ש ואהני קרא; אהני גז"ש, לכדאמרן; אהני קרא, דאי אית ליה למזיק עידית וזיבורית, וזיבורית דידיה לא שויא כעידית דניזק, דמשלם ליה ממטב	מיטב שדהו ישלם דהאיך דקא משלם								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">מזיק</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">ניזק</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">עידית</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">זיבורית</td> <td style="text-align: center;">עידית</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">זיבורית</td> <td></td> </tr> </table>	מזיק	ניזק	עידית		זיבורית	עידית	זיבורית		
מזיק	ניזק								
עידית									
זיבורית	עידית								
זיבורית									

שמות פרק כב פסוק ד

כִּי יִבְעַר אִישׁ אִישׁ שָׂדֵה אֹרְכָם וְשָׂלַח אֶת בְּעִירָה בְּעִירוֹ וַיִּבְעַר בְּשָׂדֵה אַחֵר מִיטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיטֵב פְּרָמוֹ יִשְׁלַם:

- קושי על ר' עקיבא:** **לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית, וק"ו להקדש.** מאי ק"ו להקדש?
- אילימא דנגחיה תורא דידן לתורא דהקדש, (שמות כ"א) **שור ועגור** אמר רחמנא - ולא שור של הקדש!
 - אלא לאומר הרי עלי מנה לבדק הבית, דאתי גזבר ושקיל מעידית, לא יהא אלא בעל חוב, ובעל חוב דינו בבינונית! וכ"ת, קסבר ר"ע: בעל חוב שקיל בעידית כניזקין, איכא למיפרך: מה לבעל חוב שכן יפה כחו בניזקין, תאמר בהקדש שכן הורע כחו בניזקין?
 - לעולם דנגחיה תורא דידן לתורא דהקדש, ור"ע סבר לה כר"ש בן מנסיא; דתניא, **ר"ש בן מנסיא אומר: שור של הקדש שנגח לשור של הדיוט - פטור, ושל הדיוט שנגח לשור של הקדש, בין תם ובין מועד - משלם נזק שלם.**
 הצעה אחרת ל הבנת המחלוקת: אי הכי, ממאי דבעידית דניזק כזיבורית דמזיק פליגי? דלמא דכ"ע בדניזק שיימינן, והכא בפלוגתא דר"ש בן מנסיא ורבנן קמפלגי, דר"ע סבר לה כר"ש בן מנסיא, ור' ישמעאל סבר לה כרבנן!
דחייה: א"כ, מאי לא בא הכתוב? ועוד, מאי ק"ו להקדש? ועוד...